

GÖTEBORGS UNIVERSITET
IT-UNIVERSITETET

Ä10.090603.ITFN

Beslut

2009-03-06 Dnr G217 843/09

Studieplan för forskarutbildningen i interaktionsdesign

Studieplanen är fastställd av IT-universitetets fakultetsnämnd vid Göteborgs universitet 2009-03-06.

1. Utbildningens syfte

Interaktionsdesign handlar om design av datorbaserade produkter och system med centralt fokus på användning. Interaktionsdesign introducerar också ett skifte av fokus från saker och verktyg mot de akter som definierar dem i användning; från en gestaltning av produkten till en gestaltning av dess användning.

Som ett akademiskt ämne sträcker sig interaktionsdesign från metodologi för användbarhetsstudier till ren experimentell interaktionsdesign. Ämnet täcker experimentellt och teoretiskt arbete som syftar till att utveckla, och kritiskt utvärdera, designmetoder och designprogram och att utforska och utveckla datorteknologi som ett designmaterial.

Forskarutbildningen har till syfte att ge den studerande grundläggande kunskaper om interaktionsdesign som akademiskt ämne och orientering om aktuella problem och aktuell forskning, fördjupade insikter inom någon eller några delar av ämnet samt färdigheter i forskningsmetodik, experimentell design och allmän designforskning.

Målet för utbildningen till doktor är att ge förmåga att kritiskt och självständigt planlägga, leda, slutföra och presentera forsknings- och utvecklingsarbete.

2. Behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som:

1. har avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 hp, varav minst 60 hp på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Särskild behörighet:

För att antas till forskarutbildning i interaktionsdesign krävs följande:

- Att den sökande fullgjort kursfordringar om minst 45 högskolepoäng inom interaktionsdesign eller motsvarande.
- På något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

3. Antagning och urval

Urval bland sökande som uppfyller kraven för grundläggande och särskild behörighet samt kraven på finansiering skall göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. De bedömningsgrunder som tillämpas vid urvalet är:

- Den sökandes dokumenterade ämneskunskaper med relevans till forskningsområdet.
- Den sökandes dokumenterade kunskaper i vetenskaplig teori och metod.
- Den sökandes analytiska förmåga, styrkt genom vetenskaplig rapport, uppsats, examensarbete eller liknande.

För sökande med utländsk grundutbildning gäller motsvarande förkunskapskrav som för dem med svensk grundutbildning, men sökande från utlandet, som inte har engelska eller skandinaviskt språk som modersmål, skall dessutom normalt genomgå ett engelskt språktest (t ex TOEFL 550 (paper-based eller TOEFL 213 (computer-based)) för att få antas.

4. Utbildningens uppläggning

Doktorsutbildningen omfattar 240 högskolepoäng och licentiatutbildningen 120 högskolepoäng; ett års heltidsstudier beräknas ge 60 högskolepoäng.

Den studerande övas tidigt i aktivt forskningsarbete och vetenskaplig publicering. Stor vikt läggs vid projektarbete, och de forskarstuderande uppmuntras att delta i olika nationella eller internationella forskningsprojekt. Genom deltagande i vetenskapliga diskussioner på seminarier och i projektarbete skolas förmågan att inhämta kunskaper, utveckla idéer och försvara dem, samt att skriva, kritiskt granska och publicera vetenskapliga texter. Varje forskarstuderande skall presentera sina forskningsresultat vid ett högre seminarium i början, mitten och slutet av sina forskarstudier.

Forskarutbildningen består av:

- obligatoriska kurser
- individuell studiekurs
- deltagande i seminarieverksamhet och gästföreläsningar
- ett vetenskapligt arbete ledande till en vetenskaplig avhandling

De studerande uppmuntras att bedriva delar av sin forskarutbildning på universitet utomlands.

5. Kurser

5.1. Obligatoriska kurser

Kurser inom följande teman och med angiven omfattning är obligatoriska för doktorander i interaktionsdesign

- Vetenskapsteori 4,5 hp
- Forskningsmetodik 7,5 hp
- Akademiskt skrivande 4,5 hp
- Designteori och – metodik 7,5 hp
- Systemteori 7,5 hp

5.2. Individuell studiekurs

För profilering inom ämnesområdet fastställer huvudhandledare i samråd med den forskarstuderande en individuell studiekurs, som motsvarar 13,5 högskolepoäng för licentiatexamen och 28,5 högskolepoäng för doktorsexamen. I den individuella studiekursen kan ingå såväl individuella läskurser som relevanta valfria doktorandkurser vid Chalmers, Göteborgs Universitet eller andra lärosäten. Den individuellt utformade kursdelen är specifik för varje forskarstuderande och beskrivs i dennes individuella studieplan.

6. Individuell studieplan

Fakultetsnämnden ansvarar för att en individuell studieplan upprättas för varje doktorand. Studieplanen utformas i samverkan mellan doktorand och handledare. Vid institutionen för data- och informationsteknik fastställer ansvarig för forskarutbildningen studieplanen i samverkan med handledare och den forskarstuderande. Av studieplanen skall framgå:

- Inriktning på avhandlingsarbetet
- Handledare, omfattning, tillgänglighet och formerna för handledning.
- Tidsplan och finansieringsplan

I övrigt skall den omfatta punkter i enlighet med vad som framgår av HF 6 Kap 36 §.

7. Avhandling

Arbetet med avhandlingen bör påbörjas så tidigt som möjligt under forskarutbildningen. Avhandlingen skall dokumentera studentens förmåga att på ett vetenskapligt sätt kunna bedriva IT-forskning. När handledare och examinator bedömer att avhandlingen uppfyller de inom området fastställda kraven i form av omfattning och vetenskaplighet, lämnas den ut för offentlig

granskning och forskarutbildningen avslutas med en disputation

7.1. Licentiatuppsats

För att erhålla licentiatexamen skall den forskarstuderande utföra ett forskningsarbete samt författa en licentiatavhandling som beskriver detta arbete. I utbildningen fram till licentiatexamen har det egna forskningsarbetet en begränsad omfattning men skall likväl ges en sådan form att det leder till internationellt publicerbara resultat. Licentiatuppsatsen kan ha formen av en monografi eller av en sammanläggning med ett antal vetenskapligt granskade texter, t.ex. artiklar, bokkapitel och konferensbidrag. I en sammanläggningsavhandling skall de enskilda texterna bindas samman av en s.k. 'kappa' som knyter ihop bidragen samt diskuterar och drar slutsatser kring helheten. De enskilda texterna kan ha skrivits tillsammans med huvudhandledare, *biträdande* handledare eller andra personer. Uppsatsen kan även omfatta ett designexempel.

Uppsatsen skall normalt skrivas på engelska. Licentiatuppsatsen skall presenteras på engelska eller svenska vid ett öppet seminarium. Avhandlingar på annat språk än svenska ska åtföljas av sammanfattningar på svenska. Uppsatsen bedöms med betygen underkänd (U) eller godkänd (G).

7.2. Doktorsavhandling

För att erhålla doktorsexamen skall den forskarstuderande utföra ett forskningsarbete samt författa en avhandling som beskriver detta arbete. Doktorsavhandlingen kan ha formen av en monografi eller en sammanläggningsavhandling med vetenskapligt granskade texter, t.ex. artiklar, bokkapitel och konferensbidrag. I en sammanläggningsavhandling skall de enskilda texterna bindas samman av en s.k. 'kappa' som knyter ihop bidragen samt diskuterar och drar slutsatser kring helheten. De enskilda texterna kan ha skrivits tillsammans med huvudhandledare, *biträdande* handledare eller andra personer. Avhandling får innehålla bidrag från flera författare om det klart framgår vad den enskilde doktoranden bidragit med. Doktoranden ska vara bidragit med huvuddelen av det presenterade arbetet och detta ska bekräftas i en separat handledardeklaration.

Avhandlingen skall normalt skrivas på engelska. Avhandlingsarbetet skall försvaras muntligt på engelska eller svenska vid en offentlig disputation. Avhandlingar på annat språk än svenska ska åtföljas av sammanfattningar på svenska. Avhandlingsarbetet bedöms med underkänd (U) eller godkänd (G).

8. Fordringar för examen

a. Licentiatexamen

Fordringarna för licentiatexamen omfattar totalt 120 högskolepoäng, varav 45 högskolepoäng i forskarutbildningskurser och 75 poäng i licentiatuppsatsen.

b. Doktorsexamen

Fordringarna för doktorsexamen omfattar totalt 240 högskolepoäng, varav 60 högskolepoäng i forskarutbildningskurser och 180 högskolepoäng i avhandlingen.

9.Handledning

Den som antagits till forskarutbildning har rätt till handledning: heltidsstuderande under fyra år för doktorexamen, under två år för licentiatexamen; deltidsstuderande i samma omfattning fördelat på motsvarande längre tidsperiod. För varje studerande skall utses en huvudhandledare och en biträdande handledare. Huvudhandledaren skall i normalfallet vara docentkompetent och genomgått handledarutbildning.

10. Övergångsregler

Doktorand som påbörjat sin utbildning på forskarnivå vid IT-universitetet enligt tidigare studieplan har rätt att fullfölja sin utbildning enligt denna studieplan.

11. Övriga anvisningar

Vid heltidsstudier beräknas doktorexamen normalt omfatta fyra år och licentiatexamen två år. Den studerande skall regelbundet redovisa sina studieresultat och planer.

I övrigt hänvisas till gällande lagar och förordningar gällande forskarutbildning, samt Göteborgs universitets övergripande regler för forskarutbildning, de s.k. doktorandreglerna.